

Affiliation No : 330881

GD GOENKA PUBLIC SCHOOL
Under the Aegis of G D Goenka Group , New Delhi **PURNEA**

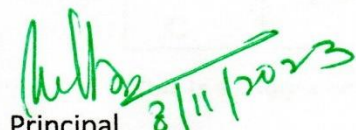
Ref: CIR-45-GEN-2023-2024

Date: 08-11-2023

Dear Parent,

This is to bring to your kind notice that Pre-Board 1 for the session 2023-2024 is going to commence from **14.12.2023 till 23.12.2023** for Grades 10 & 12 will commence on the given dates. The syllabus along with the Datesheet is attached with this circular. Wish our students all the very best for the coming examination.

Regards

Principal
GDGPSP

Grade – X

Pre Board1 Schedule for Grade 10th

Date: 14-12-2023 to 23-12-2023 Session (2023-24)

Sl.No	Date	Days	Grade 10
1.	14.12.23	Thursday	Maths
2.	16.12.23	Saturday	SST
3.	18.12.23	Monday	English
4.	20.12.23	Wednesday	2nd Language
5.	22.12.23	Friday	Science
6.	23.12.23	Saturday	Computer

SYLLABUS FOR 1ST PREBOARD

GRADE: X

Pre-Board Syllabus

SUBJECT: ENGLISH

Sections		Weightage
A	Reading Skills (40 periods)*	20 Marks
B	Writing Skills with Grammar (40 periods)*	20 Marks
C	Language through Literature (50 periods)*	40 Marks

*This is a suggestive number.

Section A

Reading Skills

- I. Reading Comprehension through Unseen Passage** **20 Marks**
1. Discursive passage of 400-450 words. **(10 marks)**
 2. Case-based factual passage (with visual input- statistical data, chart etc.) of 200-250 words. **(10 marks)**

(Total length of two passages to be 600-700 words)

Multiple Choice Questions / Objective Type Questions, and Short Answer Questions (to be answered in 30-40 words) will be asked to assess comprehension, interpretation, analysis, inference, evaluation and vocabulary.

Section B

- II Grammar** **Writing Skills and Grammar** **10 Marks**
- Determiners
 - Tenses
 - Modals
 - Subject – verb concord
 - Reported speech
 - Commands and requests
 - Statements
 - Questions

Section C
Language through Literature

40 Marks

IV. Reference to the Context

(5+5 = 10 Marks)

6. One extract out of two from Drama / Prose.
7. One extract out of two from poetry.

Multiple Choice Questions / Objective Type Questions Very Short Answer Questions (one word/ One sentence), Short Answer Questions (to be answered in 30-40 words) will be asked to assess inference, analysis, interpretation, evaluation and vocabulary.

V. Short & Very Long Answer Questions

30 Marks

8. Four out of Five Short Answer Type Questions to be answered in 40-50 words from the book FIRST FLIGHT to assess interpretation, analysis, inference and evaluation.
4x3=12 marks
9. Two out of Three Short Answer Type Questions to be answered in 40-50 words each from FOOTPRINTS WITHOUT FEET to assess interpretation, analysis, inference and evaluation.
2x3=6 marks
10. One out of two Long Answer Type Questions from FIRST FLIGHT to be answered in about 100-120 words each to assess creativity, imagination and extrapolation beyond the text and across the text. This can be a passage-based question taken from a situation/plot from the text.
6 marks
11. One out of two Long Answer Type Questions from FOOTPRINTS WITHOUT FEET, on theme or plot involving interpretation, extrapolation beyond the text and inference or character sketch to be answered in about 100-120 words.
6 marks

Prescribed Books: Published by NCERT, New Delhi

1. FIRST FLIGHT

A. Prose

- i. A Letter to God
- ii. Nelson Mandela - Long Walk to Freedom
- iii. Two Stories About Flying
- iv. From the Diary of Anne Frank
- v. Glimpses of India
- vi. Mijbil the Otter
- vii. Madam Rides the Bus
- viii. The Sermon at Benares
- ix. The Proposal (Play)

B. Poems

1. Dust of Snow
2. Fire and Ice
3. A Tiger in the Zoo
4. How to Tell Wild Animals
5. The Ball Poem
6. Amanda!
7. The Trees
8. Fog
9. The Tale of Custard the Dragon
10. For Anne Gregory

2. FOOTPRINTS WITHOUT FEET

1. A Triumph of Surgery
2. The Thief's Story
3. The Midnight Visitor
4. A Question of Trust
5. Footprints Without Feet
6. The Making of a Scientist
7. The Necklace
8. Bholi
9. The Book that Saved the Earth

Subject: Hindi

परीक्षा भार विभाजन		
	विषयवस्तु	भार
	खंड अ (वस्तुपरक प्रश्न)	40
1	अपठित गद्यांश	10
	अ दो अपठित गद्यांश (लगभग 200 शब्दों के) (1x5=5)+(1x5=5) (प्रत्येक गद्यांश पर आधारित पाँच बहुविकल्पीय प्रश्न पूछे जाएँगे)	10
2	व्यावहारिक व्याकरण के आधार पर बहुविकल्पात्मक प्रश्न (1 अंक x16 प्रश्न) कुल 21 प्रश्न पूछे जाएँगे, जिनमें से केवल 16 प्रश्नों के उत्तर देने होंगे।	16
	1 पदबंध (5 में से 4 प्रश्न)	04
	2 रचना के आधार पर वाक्य रूपांतरण (5 में से 4 प्रश्न)	04
	3 समास (5 में से 4 प्रश्न)	04
	4 मुहावरे (6 में से 4 प्रश्न)	04
3	पाठ्यपुस्तक स्पर्श भाग - 2	14
	काव्य खंड	07
	पठित पद्यांश पर एक अंकीय पाँच बहुविकल्पी प्रश्न। (1x5) स्पर्श (भाग-2) से निर्धारित कविताओं के आधार पर एक अंकीय दो बहुविकल्पी प्रश्न पूछे जाएँगे। (1x2)	5 2

	गद्य खंड	7
	पठित गद्यांश पर एक अंकीय पाँच बहुविकल्पी प्रश्न। (1x5)	5
	स्पर्श (भाग - 2) से निर्धारित गद्य पाठों के आधार पर विद्यार्थियों की उच्च चिंतन क्षमताओं एवं अभिव्यक्ति का आकलन करने हेतु एक अंकीय दो बहुविकल्पी प्रश्न पूछे जाएँगे। (1x2)	2
	खंड - ब (वर्णनात्मक प्रश्न)	40
4	पाठ्यपुस्तक स्पर्श भाग - 2	12
	1 स्पर्श (गद्य खंड)से निर्धारित पाठों के आधार पर तीन में से दो प्रश्न पूछे जाएँगे। (3 अंक x 2 प्रश्न) (लगभग 60 शब्द)	06
	2 स्पर्श (काव्य खंड) से निर्धारित पाठों के आधार पर तीन में से दो प्रश्न पूछे जाएँगे। (3 अंक x 2 प्रश्न) (लगभग 60 शब्द)	06
	पूरक पुस्तक संचयन भाग - 2	06
	पूरक पुस्तक संचयन के निर्धारित पाठों से तीन में से दो प्रश्न पूछे जाएँगे, जिनका उत्तर लगभग 60 शब्दों में देना होगा। (3 अंक x 2 प्रश्न)	06

5	लेखन	22
i	संकेत बिंदुओं पर आधारित समसामयिक एवं व्यावहारिक जीवन से जुड़े हुए किन्हीं तीन विषयों में से किसी एक विषय पर लगभग 100 शब्दों में अनुच्छेद लेखन। (5 अंक x1 प्रश्न) (विकल्प सहित)	05
ii	अभिव्यक्ति की क्षमता पर केंद्रित औपचारिक विषयों में से किसी एक विषय पर लगभग 100 शब्दों में पत्र। (5 अंक x 1 प्रश्न)	05
iii	व्यावहारिक जीवन से संबंधित विषयों पर आधारित लगभग 60 शब्दों में सूचना लेखन। (4 अंक x1 प्रश्न) (विकल्प सहित)	04
iv	विषय से संबंधित लगभग 40 शब्दों के अंतर्गत विज्ञापन लेखन। (3 अंक x1 प्रश्न) (विकल्प सहित)	03
v	दिए गए विषय/शीर्षक आदि के आधार पर रचनात्मक सोच के साथ लगभग 100 शब्दों में लघुकथा लेखन। (5 अंकx1 प्रश्न) अथवा विविध विषयों पर आधारित लगभग 100 शब्दों में औपचारिक ई-मेल लेखन	05
कुल		80

- [Chapter 1 साखी](#)
 - [Chapter 4 मनुष्यता](#)
 - [Chapter 7 तोप](#)
 - [Chapter 9 आत्मत्राण](#)
 - [Chapter 11 डायरी का एक पन्ना](#)
 - [Chapter 13 तीसरी कसम के शिल्पकार शैलेंद्र से दुखी होने वाले](#)
 - [Chapter 16 पतझर में टूटी पत्तियाँ](#)
 - [Chapter 1 हरिहर काका](#)
 - [Chapter 3 टोपी शुक्ला](#)
- [Chapter 2 पद](#)
 - [Chapter 5 पर्वत प्रदेश में पावस](#)
 - [Chapter 8 कर चले हम फ़िदा](#)
 - [Chapter 10 बड़े भाई साहब](#)
 - [Chapter 12 ततारा-वामीरो कथा](#)
 - [Chapter 15 अब कहाँ दूसरे के दुख](#)
 - [Chapter 17 कारतूस](#)
 - [Chapter 2 सपनों के-से दिन](#)

Subject: Mathematics

Units	Unit Name	Marks
I	NUMBER SYSTEMS	06
II	ALGEBRA	20
III	COORDINATE GEOMETRY	06
IV	GEOMETRY	15
V	TRIGONOMETRY	12
VI	MENSURATION	10
VII	STATISTICS & PROBABILITY	11

Subject: Science

Unit No.	Unit	Marks
I	Chemical Substances-Nature and Behaviour	25
II	World of Living	25
III	Natural Phenomena	12
IV	Effects of Current	13
V	Natural Resources	05

Subject: Social Science

History (India and the Contemporary World - II)			Suggestive no. of periods = 60	20 inclusive of map pointing
Section	Chapter No.	Chapter name	No. of periods	Marks allocated
I Events and processes	I	The Rise of Nationalism in Europe	17	
	II	Nationalism In India	17	
II Livelihoods, Economies and Societies	III	The Making of a Global World (To be evaluated in the Board Examination - Subtopics:1 to 1.3 Pre Modern World to Conquest, Disease and Trade)	6	18 + 2 map pointing *
		Interdisciplinary project as part of multiple assessments (Internally assessed for 5 marks Sub topics 2 to 4.4 The nineteenth century (1815-1914) to end of Bretton Woods & the beginning of "Globalisation.")	4	
	IV	The Age of Industrialization (To be assessed as part of Periodic Assessments only)	6	
III Everyday Life, Culture and Politics	V	Print Culture and the Modern World	10	* Marks as mentioned above

Geography (Contemporary India - II)			Suggestive no. of periods = 55	20 inclusive of map pointing
Chapter No.	Chapter Name		No. of Periods	Marks allocated
1	Resources and Development		7	17 + 3 map pointing
2	Forest and Wildlife Resources		7	
3	Water Resources		7	
4	Agriculture		10	
5	Minerals and Energy Resources		10	
6	Manufacturing Industries		10	
7	Lifelines of National Economy Only map pointing to be evaluated in the Board Examination		2	
	Interdisciplinary project as part of multiple assessments (Internally assessed for 5 marks)		2	
Political Science (Democratic Politics - II)			Suggestive no. of periods = 50	20
Unit no	Chapter No	Chapter Name	No. of Periods	Marks allocated
I	1	Power - sharing	15	
	2	Federalism		

II	3	Gender, Religion and Caste	12	20
III	4	Political Parties	12	
IV	5	Outcomes of Democracy	11	
Economics (Understanding Economic Development)			Suggestive no. of periods = 50	20
Chapter No.	Chapter name		No. of Periods	Marks allocated
1	Development		12	20
2	Sectors of the Indian Economy		12	
3	Money and Credit		12	
4	Globalisation and The Indian Economy To be evaluated in the Board Examination: <ul style="list-style-type: none"> • What is Globalization? • Factors that have enabled Globalisation 		8	
	Interdisciplinary project as part of multiple assessments (Internally assessed for 5 marks) <ul style="list-style-type: none"> • Production across the countries • Chinese toys in India • World Trade Organisation • The Struggle for a Fair Globalisation 		6	
5	Consumer Rights (Project Work)			

SUBJECT: COMPUTER APPLICATION

Unit 1: Networking

- Internet: World Wide Web, web servers, web clients, web sites, web pages, web browsers, blogs, news groups, HTML, web address, e-mail address, downloading and uploading files from a remote site.
- Internet protocols: TCP/IP, SMTP, POP3, HTTP, HTTPS. Remote login and file transfer protocols: SSH, SFTP, FTP, SCP, TELNET, SMTP, TCP/IP.
- Services available on the internet: information retrieval, locating sites using search engines and finding people on the net;
- Web services: chat, email, video conferencing, e-Learning, e-Banking, eShopping, e-Reservation, e-Governance, e-Groups, social networking.
- Mobile technologies: SMS, MMS, 3G, 4G.

Unit 2: HTML

- Introduction to web page designing using HTML: create and save an HTML document, access a web page using a web browser.

- HTML tags: html, head, title, body, (attributes: text, background, bgcolor, link, vlink, alink), *br (break)*, *hr(horizontal rule)*, *inserting comments*, *h1..h6 (heading)*, *p (paragraph)*, *b (bold)*, *i (italics)*, *u (underline)*, *ul (unordered list)*, *ol (ordered list)*, and *li (list item)*. *Description lists: dl, dt and dd. Attributes of ol (start, type), ul (type)*.
- Font tags (attributes: face, size, color).
- Insert images: img (attributes: src, width, height, alt), sup (super script), sub (subscript).
- HTML Forms: Textbox, radio buttons, checkbox, password, list, combobox.
- Embed audio and video in a HTML page.
- Create a table using the tags: table, tr, th, td, rowspan, colspan
- Links: significance of linking, anchor element (attributes: href, mailto), targets.
- Cascading style sheets: colour, background-colour, border-style, margin, height, width, outline, font (family, style, size), align, float.

Unit 3: Cyber ethics

- Netiquettes.
- Software licenses and the open source software movement.
- Intellectual property rights, plagiarism and digital property rights.
- Freedom of information and the digital divide.
- E-commerce: Privacy, fraud, secure data transmission.

4. Lab Exercises

- Create static web pages.
- Use style sheets to enforce a format in an HTML page (CSS).
- Embed pictures, audio and videos in an HTML page.
- Add tables and frames in an HTML page.
- Decorate web pages using graphical elements.
- Create a website using several web pages. Students may use any open source or proprietary tool.
- Work with HTML forms: text box, radio buttons, checkbox, password, list, combo box.
- Write a blog using HTML pages discussing viruses, malware, spam and antiviruses
- Create a web page discussing plagiarism. List some reported cases of plagiarism and the consequent punishment meted out. Explain the nature of the punishment in different countries as per their IP laws.

संस्कृतम् (कोड नं. 122)

कक्षा – दशमी (2023-24)

वार्षिकमूल्याङ्कनाय निर्मिते प्रश्नपत्रे चत्वारः खण्डाः भविष्यन्ति -

‘क’ खण्डः अपठित-अवबोधनम्	10 अङ्काः	25 कालांशाः
‘ख’ खण्डः रचनात्मक-कार्यम्	15 अङ्काः	40 कालांशाः
‘ग’ खण्डः अनुप्रयुक्त-व्याकरणम्	25 अङ्काः	55 कालांशाः
‘घ’ खण्डः पठित-अवबोधनम्	30 अङ्काः	80 कालांशाः

खण्डानुसारं विषयाः मूल्यभारः च

क्र. सं.	विषयाः	प्रश्नप्रकाराः	मूल्यभारः
‘क’ खण्डः अपठितावबोधनम् 10 अङ्काः			
1	एकः गद्यांशः 80-100 शब्दपरिमितः	अति-लघूत्तरात्मकौ पूर्णवाक्यात्मकौ शीर्षकम् (लघूत्तरात्मकः) भाषिककार्यम् (बहुविकल्पात्मकाः)	1×2=2 2×2=4 1×1=1 1×3=3
		सम्पूर्णभारः	10 अङ्काः
‘ख’ खण्डः रचनात्मककार्यम् 15 अङ्काः			
2.	औपचारिकम् अथवा अनौपचारिकं पत्रम् (मञ्जूषायाः सहायतया पूर्णं पत्रं लेखनीयम्)	निबन्धात्मकः	½×10=5
3.	चित्रवर्णनम् अथवा अनुच्छेदलेखनम्	निबन्धात्मकः	1×5=5
4.	हिन्दी/आङ्ग्लभाषातः संस्कृतेन अनुवादः	पूर्णवाक्यात्मकः	1×5=5
		सम्पूर्णभारः	15 अङ्काः
‘ग’ खण्डः अनुप्रयुक्तव्याकरणम् 25 अङ्काः			
5.	सन्धिः	लघूत्तरात्मकाः	1×4=4
6.	समासः	बहुविकल्पात्मकाः	1×4=4
7.	प्रत्ययाः	बहुविकल्पात्मकाः	1×4=4
8.	वाच्यप्रकरणम्	बहुविकल्पात्मकाः	1×3=3
9.	समयः	लघूत्तरात्मकाः	1×4=4
10.	अव्ययपदानि	बहुविकल्पात्मकाः	1×3=3
11.	संशोधनकार्यम्	बहुविकल्पात्मकाः	1×3=3
		सम्पूर्णभारः	25 अङ्काः

‘घ’ खण्डः			
पठितावबोधनम्		30 अङ्काः	
12.	गद्यांशः	अति-लघूत्तरात्मकौ पूर्णवाक्यात्मकौ लघूत्तरात्मकौ (भाषिककार्यम्)	$\frac{1}{2} \times 2 = 1$ $1 \times 2 = 2$ $1 \times 2 = 2$
13.	पद्यांशः	अति-लघूत्तरात्मकौ पूर्णवाक्यात्मकौ लघूत्तरात्मकौ (भाषिककार्यम्)	$\frac{1}{2} \times 2 = 1$ $1 \times 2 = 2$ $1 \times 2 = 2$
14.	नाट्यांशः	अति-लघूत्तरात्मकौ पूर्णवाक्यात्मकौ लघूत्तरात्मकौ (भाषिककार्यम्)	$\frac{1}{2} \times 2 = 1$ $1 \times 2 = 2$ $1 \times 2 = 2$
15.	प्रश्ननिर्माणम्	पूर्णवाक्यात्मकाः	$1 \times 4 = 4$
16.	अन्वयः अथवा भावार्थः	पूर्णवाक्यात्मकाः	$1 \times 4 = 4$
17.	घटनाक्रमानुसारं वाक्यलेखनम्	पूर्णवाक्यात्मकाः	$\frac{1}{2} \times 8 = 4$
18.	प्रसङ्गानुकूलम् अर्थलेखनम्	लघूत्तरात्मकाः	$1 \times 3 = 3$
		पूर्णभारः	30 अङ्काः

सम्पूर्णभारः - 80 अङ्काः

प्रश्नपत्र-प्रारूपम् /संरचना
कक्षा – दशमी (2023-24)
संस्कृतम् कोड् सङ्ख्या - 122

प्रश्नप्रकारः	प्रश्नानां सङ्ख्या	विभाग-सङ्ख्या	प्रतिप्रश्नम् अङ्कभारः	आहत्याङ्काः
अति-लघूत्तरात्मकाः ½ अङ्कः	2+2+2=6	3	½	3
अति-लघूत्तरात्मकाः 1 अङ्कः	2=2	1	1	2
बहुविकल्पात्मकाः 1 अङ्कः	3+4+4+3+3=17	5	1	17
लघूत्तरात्मकाः 1 अङ्कः	2+2+2+1+4+4+3+3=21	8	1	21
दीर्घोत्तरात्मकाः ½ अङ्कः	10+8=18	2	½	9
दीर्घोत्तरात्मकाः 1 अङ्कः	5+5+2+2+2+4+4=24	7	1	24
दीर्घोत्तरात्मकाः 2 अङ्कौ	2=2	1	2	4
			आहत्याङ्काः	80

संस्कृतपाठ्यक्रमः (कोड नं. 122)

कक्षा – दशमी (2023-24)

वार्षिक मूल्याङ्कनम्

80 अंकाः

‘क’ खण्डः अपठितावबोधनम्		(10 अङ्काः)
1. एकः अपठितः गद्यांशः 80-100 शब्दपरिमितः गद्यांशः, सरलकथा, वर्णनं वा ➤ एकपदेन पूर्णवाक्येन च अवबोधनात्मकं कार्यम् ➤ शीर्षकलेखनम् ➤ अनुच्छेद – आधारितं भाषिकं कार्यम् भाषिककार्याय तत्त्वानि - ✓ वाक्ये कर्तृ-क्रियापदचयनम् ✓ कर्तृ-क्रिया-अन्वितिः ✓ विशेषण-विशेष्यचयनम् ✓ पर्याय-विलोमपदचयनम्	2+4+1 3	10
‘ख’ खण्डः रचनात्मकार्यम्		(15 अङ्काः)
2. सङ्केताधारितम् औपचारिकम् अथवा अनौपचारिकं पत्रलेखनम्		5
3. चित्राधारितं वर्णनम् अथवा अनुच्छेदलेखनम्		5
4. हिन्दीभाषायाम् आङ्ग्लभाषायां वा लिखितानां पञ्चसरलवाक्यानां संस्कृतभाषायाम् अनुवादः		5
‘ग’ खण्डः अनुप्रयुक्तव्याकरणम्		(25 अङ्काः)
5. सन्धिकार्यम् ➤ व्यञ्जनसन्धिः - वर्गीयप्रथमवर्णस्य तृतीयवर्णे परिवर्तनम्, प्रथमवर्णस्य पञ्चमवर्णे परिवर्तनम् ➤ विसर्गसन्धिः - विसर्गस्य उत्त्वम्, रत्वम्, विसर्गलोपः, विसर्गस्य स्थाने स्, श्, ष्	(2+2)	4
6. समासः - वाक्येषु समस्तपदानां विग्रहः विग्रहपदानां च समासः ➤ तत्पुरुषः – विभक्तिः ➤ बहुव्रीहिः ➤ अव्ययीभावः (अनु, उप, सह, निर्, प्रति, यथा) ➤ द्वन्द्वः (केवलम् इतरेतरः)	(1+1+1=1)	4
7. प्रत्ययाः ➤ तद्धिताः – मतुप्, ठक्, त्व, तल् ➤ स्त्रीप्रत्ययौ – टाप्, डीप्	(3+1)	4

8. वाच्यपरिवर्तनम् - केवलं लट्लकारे (कर्तृ-कर्म-क्रिया)	3
9. समयः - अङ्गानां स्थाने शब्देषु समयलेखनम् (सामान्य-सपाद-सार्ध-पादोन)	4
10. अव्ययपदानि उच्चैः, च, श्वः, ह्यः, अद्य, अत्र-तत्र, यत्र-कुत्र, इदानीम्, (अधुना, सम्प्रति, साम्प्रतम्) यदा, तदा, कदा, सहसा, वृथा, शनैः, अपि, कुतः, इतस्ततः, यदि-तर्हि, यावत्-तावत्	3
11. अशुद्धि-संशोधनम् (वचन-लिङ्ग-पुरुष-लकार-विभक्तिदृष्ट्या संशोधनम्)	3
‘घ’ खण्डः	
पठितावबोधनम्	
(30 अङ्काः)	
12. गद्यांशम् अधिकृत्य अवबोधनात्मकं कार्यम् प्रश्नप्रकाराः – एकपदेन पूर्णवाक्येन च प्रश्नोत्तराणि भाषिककार्यम् – ➤ वाक्ये कर्तृ-क्रियापदचयनम् ➤ विशेषण-विशेष्यचयनम् ➤ पर्याय-विलोमपदचयनम्	5
13. पद्यांशम् अधिकृत्य अवबोधनात्मकं कार्यम् प्रश्नप्रकाराः – एकपदेन पूर्णवाक्येन च प्रश्नोत्तराणि भाषिककार्यम् – ➤ वाक्ये कर्तृ-क्रियापदचयनम् ➤ विशेषण-विशेष्यचयनम् ➤ पर्याय-विलोमपदचयनम्	5
14. नाट्यांशम् अधिकृत्य अवबोधनात्मकं कार्यम् प्रश्नप्रकाराः – एकपदेन पूर्णवाक्येन च प्रश्नोत्तराणि भाषिककार्यम् – ➤ वाक्ये कर्तृ-क्रियापदचयनम् ➤ विशेषण-विशेष्यचयनम् ➤ पर्याय-विलोमपदचयनम्	5
15. वाक्येषु रेखाङ्कितपदानि अधिकृत्य चतुर्णां प्रश्नानां निर्माणम्	4
16. श्लोकान्वयः/ एकस्य श्लोकस्य संस्कृतेन भावार्थलेखनम्	4
17. घटनाक्रमानुसारं कथालेखनम्	4
18. प्रसङ्गानुकूलम् अर्थलेखनम् (पाठान् आधृत्य लघूत्तरात्मकाः प्रश्नाः)	3

परीक्षायै निर्धारिताः पाठाः

पाठसङ्ख्या	पाठनाम
प्रथमः पाठः	शुचिपर्यावरणम्
द्वितीयः पाठः	बुद्धिर्बलवती सदा
चतुर्थः पाठः	शिशुलालनम्
पञ्चमः पाठः	जननी तुल्यवत्सला
षष्ठः पाठः	सुभाषितानि
सप्तमः पाठः	सौहार्दं प्रकृतेः शोभा
अष्टमः पाठः	विचित्रः साक्षी
नवमः पाठः	सूक्तयः
द्वादशः पाठः	अन्योक्तयः

निर्धारित – पाठ्यपुस्तकानि –

1. “शेमुषी’ पाठ्यपुस्तकम् भाग-2” , संशोधितसंस्करणम्
(प्रकाशनम् – रा.शै.अनु.प्र.परि. द्वारा)
2. “अभ्यासवान् भव-द्वितीयो भागः” – व्याकरणपुस्तकम्
(प्रकाशनम् – रा.शै.अनु.प्र.परि. द्वारा)
3. “व्याकरणवीथिः”- व्याकरणपुस्तकम्
(प्रकाशनम् – रा.शै.अनु.प्र.परि. द्वारा)

अवधेयम् -

- * अनुप्रयुक्तव्याकरणस्य अंशानां चयनं यथासम्भवं ‘शेमुषी-द्वितीयो भागः इति’ पाठ्यपुस्तकात् करणीयम् । यदि ततः न सम्भवति तर्हि ‘अभ्यासवान् भव- द्वितीयो भागः’ इत्यस्मात् कर्तुं शक्यम् ।

नवमी/दशमी
आन्तरिक-मूल्याङ्कनम् - 20 अङ्काः

उद्देश्यानि

- ❖ छात्राणां सृजनात्मकक्षमतायाः विकासः ।
- ❖ श्रवण-भाषण-पठन-लेखनकौशलानां विकासः ।
- ❖ चिन्तनक्षमतायाः आत्मविश्वासस्य च संवर्धनम् ।

क्र. सं.	गतिविधयः	उदाहरणानि	अङ्काः	निर्देशाः	मूल्याङ्कनबिन्दवः
1.	आवधिक-परीक्षा: (पीरियोडिक - असैस्पैट)	लिखितपरीक्षा	05	विद्यालयेन समये समये लिखितपरीक्षाणाम् आयोजनं करणीयं भवति ।	परीक्षासु यत्र विद्यार्थिनः श्रेष्ठाः अङ्काः स्युः तयोः द्वयोः परीक्षयोः एव अधिभारः ग्रहीतव्यः । अपि च आवधिकपरीक्षासु अपि प्रश्नेषु आन्तरिकविकल्पाः देयाः । मूल्याङ्कनसमये यदि छात्रः सर्वान् प्रश्नान् उत्तरति तर्हि छात्रहिताय यत्र अधिकाः अङ्काः सन्ति तेषाम् एव मूल्याङ्कनं करणीयम् ।
2	बहुविधमूल्याङ्कनम्	<ul style="list-style-type: none"> ❖ कक्षायां पाठितस्य पाठस्य लघुमूल्याङ्कनम् ❖ निर्गतपत्राणि ❖ प्रश्नोत्तरी ❖ मौखिकी परीक्षा ❖ प्रतियोगिताः ❖ प्रश्नमञ्चस्यायोजनम् 	05	कक्षायां पाठित-पाठस्य विषयस्य वा बहुविधं मूल्याङ्कनम् अपेक्षितम् अस्ति । अनेन विद्यार्थिनां विविधकौशलानां मूल्याङ्कनं भवेत् ।	<ul style="list-style-type: none"> ❖ मौलिकता ❖ विषयसम्बद्धता ❖ शुद्धता ❖ समयबद्धता ❖ प्रस्तुतीकरणम्
3.	निवेशसूचिका (पोर्टफोलियो)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ कक्षाकार्यम् ❖ सामूहिक-मूल्याङ्कनम् ❖ स्वमूल्याङ्कनम् ❖ विद्यार्थिनः विषयगताः उपलब्धयः 	05	विद्यार्थिभिः कक्षायां कृतानां कार्याणाम् उपलब्धीनां च संरक्षणं संयोजनं च सञ्चिकायां पत्रावल्यां वा करणीयम् । एतेन समग्रं मूल्याङ्कनं प्रमाणिकत्वेन भवितुं शक्नोति ।	<ul style="list-style-type: none"> ❖ सुलेखः ❖ तथ्यात्मकता ❖ प्रामाणिकता ❖ समयबद्धता

4.	भाषा-संवर्धनाय गतिविधयः (क) श्रवण- भाषण-कौशलम्	<ul style="list-style-type: none"> ❖ कथा ❖ संवादः/ वार्तालापः ❖ भाषणम् ❖ नाटकम् ❖ वार्ताः ❖ आशुभाषणम् ❖ संस्कृतगीतानि ❖ श्लोकोच्चारणम् ❖ प्रहेलिकाः 	05	<ul style="list-style-type: none"> ❖ छात्राः कामपि कथां श्रावयितुं शक्नुवन्ति । ❖ शिक्षकः कमपि विषयं सूचयित्वा परस्परं संवादं कारयितुं शक्नोति । ❖ दूरदर्शने वार्तावली इत्याख्यः संस्कृत-कार्यक्रमः प्रसारितः भवति तं द्रष्टुं छात्राः प्रेरणीयाः । ❖ श्रवण-कौशल-मूल्याङ्कनाय शिक्षकः स्वयम् अपि कथां श्रावयित्वा ततः सम्बद्ध-प्रश्नान् प्रष्टुं शक्नोति । 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ उच्चारणम् ❖ शुद्धता ❖ समयबद्धता ❖ प्रस्तुतीकरणम् (आरोहावरोह-गतियति-प्रयोगः)
	(ख) लेखनकौशलम्	<ul style="list-style-type: none"> ❖ विविधविषयान् आधृत्य मौलिकलेखनम् यथा- देशः, माता, पिता, गुरुः, विद्या पर्यावरणम्, योगः, समयस्य सदुपयोगः, शिक्षा, अनुशासनम् इत्यादयः । ❖ शैक्षिकभ्रमणस्य संस्कृतेन प्रतिवेदनलेखनम् । ❖ दैनन्दिनीलेखनम् । ❖ सङ्केताधारितं कथालेखनम् । ❖ भित्तिपत्रिकायाः निर्माणम् । ❖ श्रुतलेखः । ❖ सूक्तिलेखनम् । 		<ul style="list-style-type: none"> ❖ छात्राः यथाशक्यं कक्षायामेव लेखनकार्यं कुर्युः । ❖ टिप्पणी- पुस्तिकायाः निर्माणम् । ❖ वैयक्तिकपरीक्षणम् । 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ विषय-सम्बद्धता ❖ शुद्धता (विशेषतः पञ्चमवर्णस्यप्रयोगः) ❖ समयबद्धता ❖ सुलेखः ❖ प्रस्तुतीकरणम्
<p>अवधातव्यम् –उपर्युक्त-गतिविधयः उदाहरणरूपेण प्रदत्ताः सन्ति । एतदतिरिच्य एतादृशाः अन्यगतिविधयः अपि भवितुमर्हन्ति ।</p>					
